

Tornyai János Múzeum, Könyvtár és Művelődési Központ
6800 Hódmezővásárhely, Dr. Rapcsák András út 16-18.
Tel./Fax.: 06 62 242 224

Szakmai beszámoló
A TRAM-TRAIN NYOMVONALÁN CÍMŰ KIÁLLÍTÁS ANYAGÁNAK
ELKÉSZÍTÉSÉRE ÉS A KIÁLLÍTÁS MEGNYITÁSÁRA
Tornyai János Múzeum, Könyvtár és Művelődési Központ
Hódmezővásárhely

Pályázati azonosító: 207108/00470

A kiállítás címe: **Párhuzamok – Régészeti kutatások a tram-train hódmezővásárhelyi nyomvonalán**

A kiállítás helyszíne: **Tornyai János Múzeum, Hódmezővásárhely**

A kiállítás időtartama: **2021. november 24. – 2022. április 24.**

Párhuzamok címmel a tram-train hódmezővásárhelyi pályaszakaszán végzett régészeti kutatások eredményeiből rendezett kiállítást a Tornyai János Múzeum. A nagyszabású építkezéshez kapcsolódó munkálatok során több mint három és fél kilométer hosszan, a mai város területének közel teljes keresztmetszetét megismerhették a vásárhelyi közgyűjtemény szakemberei, amelyet számos korábbi publikációt követően egy interdiszciplináris kiállításon tártak az érdeklődő közönség elé 2021 novemberétől.

A Hódmezővásárhely és Szeged között épülő vasút-villamos munkálatai 2016 és 2020 között nemcsak a város, hanem a Tornyai János Múzeum mindennapjainak is a részévé váltak. A Nemzeti Kulturális Alap Örökségvédelem Kollégiuma által támogatott tárlat az elvégzett régészeti feltárások (próbafeltárások, régészeti megfigyelések, régészeti bontómunkák, műszeres lelet- és lelőhely-felderítések) szemüvegén keresztül mutatta be a nagyszabású építkezés hódmezővásárhelyi mozzanatait. A múzeum bejárati és emeleti Csarnokában a régészeti leletek, a rég- és közelmúltból fennmaradt tárgyak, mint történelmünk mozaikjai jelentek meg a látogatók előtt a munkálatokat bemutató fotódokumentációkkal egyetemben.

A kiállítás megnyitását a kezdetektől fogva a vasút-villamos megindulásához kívánta kapcsolni a múzeum (lásd a pályázati beadásban szereplő), így az az utasforgalmi próbaüzem megindulása (2021. november 29.) előtti hétre került beütemezésre.

Az öt hónapon át nyitva tartó kiállítást több mint háromezren tekintették meg a vásárhelyi múzeumban, amelynek „kulisszái között” régészeti előadássorozatot (lásd *Korok, kultúrák, lelőhelyek*), tárlatvezetéseket és régészeti pályaaorientációs alkalmakat is rendeztek. Számos szegedi csoportbejelentkezést és látogatást regisztrált a múzeum, amelyek érdekessége az volt, hogy a látogatók tram-trainnel érkeztek a megyeszékhelyről, majd az azt bemutató kiállítást látogatták meg először. A kiállítás látogatói visszhangjaként a sokrétű és interaktív bemutatási anyagokat (fémkereső, markoló makett, restaurálás kipróbálása) jelölték meg a

múzeumba betérők, míg a szakmai visszajelzések kiemelték, hogy a tárlat nem kizárólag régészeti és régészeti korú leletek bemutatására fókuszált, hanem komplex módon tárta a látogatók elé azon várostörténeti mozaikokat, amelyek e munkálatokkal „kerültek felszínre”.

A kiállítás az előre tervezett dátumhoz képest egy hónappal tovább volt látogatható és a szakmai munkatársak további publikációkat terveznek megjelentetni e helytörténetileg kiemelt jelentőséggel bíró anyagból.

Hódmezővásárhely, 2022. május 3.

Csányi Viktor
régész-muzeológus

Megyesi Beáta
főigazgató

MELLÉKLETEK

A KIÁLLÍTÁS BEMUTATÁSA, LEÍRÁSA

A Hódmezővásárhely és Szeged között épülő vasút-villamos munkálatai 2016 és 2020 között nemcsak a város, hanem a Tornyai János Múzeum mindennapjainak is a részévé váltak. A tárlat az elvégzett régészeti feltárások (próbafeltárások, régészeti megfigyelések, régészeti bontómunkák, műszeres lelet- és lelőhely-felderítések) szemüvegén keresztül mutatja be a nagyszabású építkezés hódmezővásárhelyi mozzanatait. A régészeti leletek, a múltunkból ránk maradt tárgyak, mint történelmünk mozaikjai jelennek meg a szemünk előtt. A régészek terepi feladatainak stációi egy keretezett rendszerbe illesztve jelenítik meg mindazt, amit a tram-train építkezése felfedett városunk eltemetett múltjából. A kiállítás érzékelteti, hogy az elmúlt évek során miként bővültek ismereteink, hogyan változott meg ezáltal Hódmezővásárhely múltjáról alkotott képünk.

Ugyanakkor fontosnak tartjuk felvázolni azt a több mint 130 éves utat, amely a petróleumlámpáktól az elektromos áram által hajtott, kötött pályás tömegközlekedés megvalósulásáig vezetett. Bármennyre is fontos tényező, az idő a régész szemében relatív. Döbbenetes változás, fejlődés ment végbe az elmúlt időszakban, és ez a sok esetben csak évszázados pontosságú kronológiával dolgozó archeológus számára is tanulságos kitérő. Tűzások nélkül állíthatjuk, hogy néhány emberöltő alatt Hódmezővásárhelyen minden megváltozott. Nemcsak a környezetünket formáltuk át, — gondoljunk csak a Tisza szabályozásával eltűnő vízi világra — hanem a hétköznapi élet csaknem minden aspektusa átalakult. Ezért is fordítottunk közgyűjteményi szakemberekként, régészekként az elmúlt években kiemelt figyelmet mindazokra a helytörténeti és néprajzi értékekre is, melyekkel a vasút-villamos építése során találkozhattunk.

Történelmi, de mindenképpen egyszeri és megismételhetetlen lehetőség kínálkozott e nagyberuházás megvalósítása során, hiszen egy ma már csaknem teljesen beépített, 3,6 km hosszú nyomvonalat és annak környezetét kutathattuk, melynek köszönhetően a mai város területének egy közel teljes keresztmetszetét ismerhettük meg.

A jogszabályokkal, hatósági kikötésekkel, szerződésekkel, határidőkkel szegélyezett régészeti munkavégzés ma Magyarországon a múzeumi szféra legrészletesebb szabályozott területe. A feltárások feltételrendszere mellett kiemelt szerep jut az így közgyűjteménybe kerülő kulturális javak restaurálásának, gyűjteményi nyilvántartásba vételnek, raktározási körülményeinek és végül, de nem utolsó sorban azok „közkinccsé” válásának, ami többek között a tudományos igényű publikálás mellett a bárki számára hozzáférhető kiállításokon történő bemutatást is magában foglalja.

A Tornyai János Múzeum nemcsak a rá rótt „kötelezettségének” kíván eleget tenni, hanem köszönetet kíván nyilvánítani segítőinek, az együttműködő partnereknek, valamint e kiállítással tiszteleg Hódmezővásárhely városának gazdag múltbéli öröksége előtt is.

Impresszum:

PÁRHUZAMOK - Régészeti kutatások a tram-train hódmezővásárhelyi nyomvonalán
Tornyai János Múzeum, Hódmezővásárhely

2021. november 24. – 2022. március 27. – április 24.

A kiállítást rendezte: Csányi Viktor és Szabó-Hubay Attila Győző

A kiállítás létrejöttében közreműködött: Bernátsky Ferenc, Elek András, Kocsis Imre, Terendi Viktória

Design és grafikai szerkesztés: Szender Ákos

Képszerkesztés: Göbolyös Mihály, Szender Ákos

Fotók: Göbolyös Mihály, Szabó-Hubay Attila Győző

Installáció: Donka Gábor Fekete András, Göbolyös Mihály, Morvay Tamás, Nagy Nándor, Vörös András egyéni vállalkozó

Nyomdai kivitelezés: Medivia Kft., Fotoprizma Kft.

Együttműködő partnereink: Archeoline Kft., Dr. Sümegi Pál, STRam-TRain 2017 KONZORCIUM,

Várkapitányság Integrált Területfejlesztési Központ Nonprofit Zrt.

A kiállítás megvalósítását támogatta a Nemzeti Kulturális Alap

SAJTÓMEGJELENÉSEK

1. Régészszerda lesz a Tornyai-múzeumban

= Délmagyarország / delmagyar.hu

2021. november 20.

Két régészeti programmal is várják szerdán a múltunk iránt érdeklődőket a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumba. Délután 16 óra 30 perckor nyílik a Párhuzamok című, a tramtrain nyomvonalán végzett régészeti kutatások eredményeit bemutató kiállítás.[...]

<https://www.delmagyar.hu/kozelet/helyi-kozelet/regeszszerda-lesz-a-tornyai-muzeumban-8163248/>

2. Párhuzamok

= museum.hu - a magyar múzeumok honlapja

2021. november 22.

A kiállítás a tram-train hódmezővásárhelyi pályaszakaszán végzett régészeti kutatások eredményeiről számol be. A nagyszabású építkezéshez kapcsolódó munkálatok során több mint három és fél kilométer hosszan, a mai város területének közel teljes keresztmetszetét megismerhették a vásárhelyi közgyűjtemény szakemberei.

<http://www.museum.hu/kiallitas/18868/Parhuzamok>

3. Régész szerda

= museum.hu - a magyar múzeumok honlapja

2021. november 22.

Két régészeti programmal is várják november 24-én, szerdán délután a múltunk iránt érdeklődőket a hódmezővásárhelyi Tornyai János Múzeumba. Fél 5-től a Párhuzamok címet viselő, a tram-train nyomvonalán végzett régészeti kutatások eredményeiből nyíló kiállítást adják át a látogatóknak, majd 17 órai kezdettel A krízisek évszázada címmel folytatódik a Korok, kultúrák, lelőhelyek sorozat Szabó Gábor tanszékvezető egyetemi docens előadásában.

http://www.museum.hu/program/56513/Regesz_szerda

4. Történelmi jelentőségű feltárások a tram-train nyomvonalán

= Vásárhelyi Televízió - Híradó

2021. november 23.

2000 munkaóra, 6000 fotódokumentum és 4000 leletanyag- ez a statisztikája a tram-train hódmezővásárhelyi pályaszakaszának nyomvonalán végzett régészeti feltárásnak. Az eredményekről holnap fél 5-kor nyílik beszámoló kiállítás a Tornyai János Múzeumban, Párhuzamok címmel.

<https://www.facebook.com/vtvvasarhely/videos/932260910752586>

<https://youtu.be/QdJrzLrBBhg>

5. Párhuzamok – Kiállítás nyílik a feltárt leletekből

= m5 Híradó

2021. november 23.

A villamosvasút hódmezővásárhelyi pályaszakaszán végzett régészeti kutatások eredményeiből nyílik kiállítás a Tornyai János Múzeumban. Az építkezéshez kapcsolódó munkálatok során a mai város területének csaknem teljes keresztmetszetét megismerhették a vásárhelyi közgyűjtemény szakemberei.

<https://mediaklikk.hu/kulturalis-hirado-video/video/2021/11/23/m5-hirado-2021-november-23/>

<https://youtu.be/kj4JDi0vGYs>

6. Vásárhely múltjáról mesél a különleges kiállítás

= Délmagyarország / delmagyar.hu

2021. november 25.

A Párhuzamok című, tegnap megnyílt tárlat a tramtrain nyomvonalán végzett régészeti kutatások eredményeit összegzi. A Kistópart utca környékén például régészeti bizonyítékot találtak egy Árpád-kortól a török korig ott álló településre.

<https://www.delmagyar.hu/kultura/helyi-kultura/vasarhely-multjarol-mesel-a-kulonleges-kiallitas-fotok-8177585/>

FOTÓDOKUMENTÁCIÓ

Sajtótájékoztató

Megnyitó

Enteriör

Kísérőrendezvények

KREATÍV ANYAGOK (meghívó, plakát)

